

KERTOMUS

polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2016 sekä yhteisyrityksen vastaus

(2017/C 426/06)

SISÄLLYS

	Kohta	Sivu
JOHDANTO	1-12	43
Polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen perustaminen	1-2	43
Hallinto ja ohjaus	3-6	43
Tavoitteet	7	43
Resurssit	8-12	43
LAUSUNTO	13-25	44
Lausunto tilien luotettavuudesta	14	44
Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	15	44
Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	16	44
Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet	17-19	44
Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä	20-24	45
TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINTO	26-33	45
Varainhoitovuoden 2016 talousarvion toteuttaminen	26	45
Monivuotisen talousarvion toteuttaminen seitsemännen puiteohjelman yhteydessä	27-29	45
Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -ohjelman yhteydessä	30-33	46
SISÄISET KONTROLLIT	34	46
Sisäisen valvonnan kehys	34	46
LIITE – AIEMPINA VUOSINA ESITETTYJEN HUOMAUTUSTEN SEURANTA		47

JOHDANTO

Polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen perustaminen

1. Polttokenno- ja vety-yhteisyritys (jäljempänä ”yhteisyritys”) perustettiin toukokuussa 2008 Brysseliin 31. joulukuuta 2017 asti kestäväksi ajanjaksoksi, ja se alkoi toimia itsenäisesti 15. marraskuuta 2010 ⁽¹⁾. Toukokuussa 2014 neuvosto jatkoi yhteisyrityksen toiminnan kestoä 31. joulukuuta 2024 saakka ⁽²⁾.

2. Yhteisyritys on julkisen ja yksityisen sektorin välinen kumppanuus polttokenno- ja vetyteknologiaa koskevan tutkimuksen ja innovoinnin alalla. Yhteisyrityksen osakkaat ovat Euroopan komission edustama Euroopan unioni (EU), teollisuusryhmittymä (*Hydrogen Europe*) ja tutkimusryhmittymä (*New European Research Grouping on Fuel Cells and Hydrogen, N.ERGHY*).

Hallinto ja ohjaus

3. Yhteisyrityksen hallintorakenteeseen kuuluvat hallintoneuvosto, toimitusjohtaja, tiedekomitea, valtioiden edustajien ryhmä ja sidosryhmäfoorumi.

4. Hallintoneuvosto koostuu kymmenestä jäsenestä sekä kuudesta teollisuusryhmittymien, kolmesta komission ja yhdestä tutkimusryhmittymän edustajasta. Se vastaa yhteisyrityksen strategisista suuntauksista ja toiminnasta ja valvoo yhteisyrityksen toimien toteuttamista. Toimitusjohtaja vastaa yhteisyrityksen päivittäisestä johtamisesta.

5. Tiedekomiteassa on enintään yhdeksän jäsentä, jotka edustavat tasapainoisesti asiantuntemusta tiedeyhteisöstä, teollisuudesta ja sääntelyelimestä. Tiedekomitea antaa neuvoja, jotka liittyvät vuotuisissa työsuunnitelmissa huomioon otettaviin tieteellisiin painotuksiin sekä vuotuisessa toimintakertomuksessa kuvattuihin tieteellisiin saavutuksiin.

6. Valtion edustajien ryhmässä on yksi edustaja kustakin osakasvaltiosta ja kustakin Horisontti 2020 -puiteohjelmaan assosioituneesta maasta. Sen antaa lausunnon yhteisyrityksen strategisista suuntauksista ja Horisontti 2020 -tavoitteiden saavuttamisesta. Sidoryhmäfoorumi on vuotuinen tapahtuma, jossa yhteisyrityksen sidoryhmät keskustelevat yhteisyrityksen toiminnasta ja voivat esittää kommentteja.

Tavoitteet

7. Yhteisyrityksen tavoitteena on osoittaa vuoteen 2020 mennessä, että polttokenno- ja vetyteknologiat ovat yksi Euroopan liikenne- ja energijärjestelmien kulmakivistä. Yhteisyritys pyrkii myötävaikuttamaan vahvan, kestävä ja maailmanlaajuisesti kilpailukykyisen polttokenno- ja vetyteknologian alan kehittämiseen Euroopan unionissa.

Resurssit

8. EU rahoittaa yhteisyrityksen ensimmäisen vaiheen toimintaa seitsemänneistä puiteohjelmasta enintään 470 miljoonalla eurolla ⁽³⁾. Muilta osakkailta saatujen rahoitusosuuksien on oltava vähintään samansuuruisia kuin EU:n osuus.

9. EU osallistuu yhteisyrityksen toisen toimintavaiheen kuluihin enintään 665 miljoonalla eurolla. Määrä rahoitetaan Horisontti 2020 -puiteohjelmasta. Tästä määrästä voidaan käyttää enintään 570 miljoonaa euroa osuuteen, joka vastaa teollisuusryhmittymää ja tutkimusryhmittymää edustavien osakkaiden vähimmäisrahoitusosuutta (380 miljoonaa euroa), ja enintään 95 miljoonaa euroa voidaan käyttää osuuteen, joka vastaa vähimmäismäärän ylittäviä osakkaiden lisärahoitusosuuksia ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 521/2008, annettu 30 päivänä toukokuuta 2008, polttokenno- ja vetyteknologian alalla toimivan yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 153, 12.6.2008, s. 1), jota on muutettu neuvoston asetuksella (EU) N:o 1183/2011 (EUVL L 302, 19.11.2011, s. 3).

⁽²⁾ Neuvoston asetus (EU) N:o 559/2014, annettu 6 päivänä toukokuuta 2014, toisen polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 169, 7.6.2014, s. 108).

⁽³⁾ Asetus (EY) N:o 521/2008, 5 artiklan 1 kohta.

⁽⁴⁾ Asetus (EU) N:o 559/2014, 3 artiklan 1 kohta.

10. Teollisuusryhmittymää ja tutkimusryhmittymää edustavien osakkaiden odotetaan antavan vähintään 380 miljoonaa euroa yhteisyrityksen rahoittamille Horisontti 2020 -hankkeille ⁽⁵⁾; määrään sisältyy vähintään 285 miljoonan euron luontoissuoritukset täydentäviin toimiin ⁽⁶⁾.

11. Yhteisyrityksen hallinnolliset kulut eivät saa olla yli 38 miljoonaa euroa, ja ne katetaan rahoitusosuuksilla, jotka jaetaan tasan vuosittain unionin ja teollisuusryhmittymää ja tutkimusryhmittymää edustavien osakkaiden kesken ⁽⁷⁾.

12. Vuonna 2016 yhteisyrityksen maksumäärärahat olivat 98,3 miljoonaa euroa (2015: 95,1 miljoonaa euroa). Yhteisyrityksen henkilöstön määrä oli 31. joulukuuta 2016 yhteensä 26 (2015: 26) ⁽⁸⁾.

LAUSUNTO

13. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut

- a) yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat ⁽⁹⁾ ja kertomukset talousarvion toteuttamisesta ⁽¹⁰⁾ 31. joulukuuta 2016 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
- b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti.

Lausunto tilien luotettavuudesta

14. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen tilinpäätös 31. joulukuuta 2016 päättyneeltä varainhoitovuodelta antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta 31 päivältä joulukuuta 2016 sekä toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksytyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin.

Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

15. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31 päivänä joulukuuta 2016 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat tulot ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

16. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31 päivänä joulukuuta 2016 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat maksut ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet

17. Toimiva johto vastaa SEUT:n 310–325 artiklan ja yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen mukaisesti tilinpäätöksen laatimisesta ja esittämisestä kansainvälisesti hyväksytyjen julkisen sektorin tilinpäätösstandardien pohjalta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tähän velvollisuuteen kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä. Toimivan johdon vastuulla on lisäksi varmistaa, että tilinpäätöksessä mainitut toiminnot, rahoitustoimet ja tiedot ovat niitä sääntelevien normien mukaisia. Yhteisyrityksen toimiva johto on viime kädessä vastuussa tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

⁽⁵⁾ Asetus (EU) N:o 559/2014, 4 artiklan 1 kohta.

⁽⁶⁾ Asetuksen (EU) N:o 559/2014 4 artiklan 2 kohdan mukaan täydentävät toimet ovat luontoissuorituksia, jotka eivät kuulu yhteisyrityksen työsuunnitelmaan eivätkä sen talousarvioon ja joilla tuetaan polttokenno- ja vetyteknologian alan yhteisen teknologia-aloitteen tavoitteita. Mainitun asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti riippumaton ulkoinen tilintarkastaja varmentaa täydentävien toimien kustannukset, joita yhteisyritys, Euroopan tilintarkastustuomioistuin tai unionin elin ei tarkasta.

⁽⁷⁾ Toisen polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen yhtiöjärjestyksen 13 artiklan 2 kohta (asetuksen (EU) N:o 559/2014 liite).

⁽⁸⁾ Yhteisyrityksestä ja sen toiminnasta on saatavissa lisätietoa yhteisyrityksen verkkosivustolla osoitteessa <http://www.fch.europa.eu>.

⁽⁹⁾ Tilinpäätöslaskelmat sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽¹⁰⁾ Kertomukset talousarvion toteuttamisesta käsittävät kertomukset, joissa on aggregoitu kaikki talousarviotaapahtumat, ja talousarvion liitetiedot.

18. Kun toimiva johto laatii tilinpäätöstä, sen vastuulla on arvioida yhteisyrityksen kykyä jatkaa toimintaansa. Toimivan johdon on tuotava tarvittaessa esiin toiminnan jatkuvuuteen liittyvät seikat ja laadittava tilinpäätös toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta.

19. Hallintoelinten vastuulla on valvoa organisaation tilinpäätösraportointia.

Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä

20. Tilintarkastustuomioistuimen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset, ja antaa tarkastuksensa perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle tai muille asianomaisille vastuuvapauden myöntäville viranomaisille tarkastuslausuma tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kohtuullisella varmuudella tarkoitetaan korkeaa varmuustasoa. Kohtuullinen varmuus ei kuitenkaan ole tae siitä, että tarkastuksessa havaitaan kaikki olennaiset virheellisydet ja noudattamatta jättämiset. Virheellisydet ja noudattamatta jättämiset voivat johtua petoksista tai virheistä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

21. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arviointiin siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyksiä tai että tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontroleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen sekä tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden kannalta. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden asianmukaiset tarkastustoimenpiteet, mutta tarkoituksena ei ole esittää lausuntoa sisäisten kontrollien vaikuttavuudesta. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja toimivan johdon esittämien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilien yleisen esittämistavan arviointi.

22. Tulojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa komissiolta saadun tuen ja arvioi menettelyt, joilla yhteisyritys kerää palkkioita ja muita tuloja.

23. Menojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa maksutapahtumat, kun menot ovat aiheutuneet ja ne on kirjattu ja hyväksytty. Tarkastus kattaa ennakkomaksuja lukuun ottamatta kaikentyyppiset (myös omaisuuserien hankintaan liittyvät) maksut siinä vaiheessa, kun maksu on suoritettu. Ennakkomaksut tarkastetaan, kun varojen vastaanottaja esittää tositteet siitä, että varat on käytetty asianmukaisesti, ja yhteisyritys hyväksyy tosittien ennakkomaksun tilinpidollisen selvittämisen yhteydessä joko samana vuonna tai myöhemmin.

24. EU:n varainhoitoasetuksen 208 artiklan 4 kohdassa säädetyn mukaisesti tilintarkastustuomioistuin on tätä kertomusta ja tarkastuslausumaa laatiessaan ottanut huomioon riippumattoman ulkopuolisen tarkastajan yhteisyrityksen tilien osalta suorittaman tarkastustyön⁽¹¹⁾.

25. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaiseksi.

TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINTO

Varainhoitovuoden 2016 talousarvion toteuttaminen

26. Kun otetaan huomioon edeltäviltä vuosilta käyttämättä jääneet maksumäärärahat (17,2 miljoonaa euroa), seitsemännen tutkimuksen puiteohjelman ja Horisontti 2020 -ohjelman täytäntöönpanoon käytettävissä oleviin varainhoitovuoden 2016 lopullisiin määrärahoihin sisältyi 127,8 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 115,5 miljoonaa euroa maksumäärärahoja. Maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste laski 77,7 prosenttiin ja maksumäärärahojen 83,9 prosenttiin. Määrärahojen vajaakäyttö johtui pääasiassa siitä, että vuoden 2016 ehdotuspyyntömenettelyyn kuuluvan arvioinnin perusteella tehtiin odotettua vähemmän avustussopimuksia.

Monivuotisen talousarvion toteuttaminen seitsemännen puiteohjelman yhteydessä

27. Yhteisyritys oli sitonut sille seitsemännestä puiteohjelmasta osoitetuista 470 miljoonan euron määrärahoista vuoden 2016 loppuun mennessä 464,4 miljoonaa euroa ja suorittanut maksuja 372 miljoonaa euroa. Seitsemännen puiteohjelman käynnissä oleviin hankkeisiin sovellettavan yhteisyrityksen maksusuunnitelman mukaan 75,3 miljoonan euron (17 prosenttia) maksattamatta olevat operatiiviset maksut suoritetaan vuoden 2019 loppuun mennessä.

⁽¹¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012 (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

28. Yhteensä 470 miljoonan euron luontois- ja käteissuorituksista, jotka teollisuusryhmittymän ja tutkimusryhmittymän on määrä maksaa yhteisyrityksen operatiiviseen toimintaan, hallintoneuvosto oli validoinut vuoden 2016 loppuun mennessä 299 miljoonan euron suoritukset. Yhteisyritykselle oli raportoitu vuoden 2016 loppuun mennessä 40,6 miljoonan euron verran lisää operatiiviseen toimintaan tarkoitettuja luontoissuorituksia.

29. Teollisuutta ja tutkimusta edustavien osakkaiden kokonaisrahoitusosuudet yhteisyritykselle olivat näin ollen vuoden 2016 lopussa 339,6 miljoonaa euroa. EU:n (komission) osuus oli puolestaan 383,7 miljoonaa euroa.

Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -ohjelman yhteydessä

30. Yhteisyritys oli sitonut sille Horisontti 2020 -ohjelmasta osoitetuista 665 miljoonan euron määrärahoista vuoden 2016 loppuun mennessä 288,1 miljoonaa euroa (43 prosenttia) ja suorittanut maksuja 77,4 miljoonaa euroa ensimmäisten hankkeidensa täytäntöönpanoon.

31. Teollisuusryhmittymää ja tutkimusryhmittymää edustavat osakkaat olivat ilmoittaneet vuoden 2016 loppuun mennessä suorittaneensa 4,9 miljoonan euron luontoissuoritukset operatiivisiin toimiin. Hallintoneuvosto oli validoinut 1,2 miljoonaa euroa yhteisyrityksen hallinnollisiin kuluihin suoritettuja käteissuorituksia.

32. Täydentäviä toimia koskevista muiden osakkaiden vähintään 285 miljoonan euron luontoissuorituksista oli vuoden 2016 loppuun mennessä jo raportoitu ja todennettu 188,6 miljoonan euron määrä (66 prosenttia).

33. Teollisuusryhmittymää ja tutkimusryhmittymää edustavien osakkaiden kokonaisrahoitusosuudet olivat näin ollen vuoden 2016 loppuun mennessä 194,7 miljoonaa euroa. EU:n käteissuoritukset olivat puolestaan 79,5 miljoonaa euroa. Ero selittyy muiden osakkaiden suurilla suorituksilla yhteisyrityksen täydentäviin toimiin.

SISÄISET KONTROLLIT

Sisäisen valvonnan kehys

34. Yhteisyritys on ottanut käyttöön rahoitusta ja operatiivista toimintaa koskeviin asiakirjatarkastuksiin perustuvat ennakkotarkastusmenettelyt. Lisäksi se suorittaa seitsemännen puiteohjelman avustusten saajien tekemien kuluilmoitusten jälkitarkastuksia. Nämä tarkastukset muodostavat keskeisen välineen, jonka avulla arvioidaan tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus, ja ne kattavat myös yhteisyrityksen muiden osakkaiden käteis- ja luontoissuoritukset. Yhteisyrityksen vuoden 2016 toimintakertomuksessa raportoitiin jälkitarkastusten jäännösvirhetasoksi 1,24 prosenttia ⁽¹²⁾.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Baudilio TOMÉ MUGU-
RUZAN johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 19. syyskuuta 2017 pitämässään
kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Klaus-Heiner LEHNE

presidentti

⁽¹²⁾ Yhteisyrityksen vuotuinen toimintakertomus s. 54.

LIITE

Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

Vuosi	Tilintarkastustuomioistuimen huomautus	Korjaavan toimenpiteen tilanne (Toteutettu / Kesken / Tekemättä / Ei relevantti)
	<i>Komission sisäisen tarkastuksen osasto</i>	
2015	Komission sisäisen tarkastuksen osasto sai päätökseen tarkastuksen, joka koski Horisontti 2020 -puiteohjelman avustusehdotusten arviointi- ja valintaprosessia toisessa polttokenno- ja vety-yhteisyrityksessä marraskuussa 2015. Sisäisen tarkastuksen osasto suositteli, että yhteisyritys valitsisi ehdotusten aiheet selkeämmin ja avoimemmin. Toinen polttokenno- ja vety-yhteisyritys ottaa vuonna 2016 käyttöön parannetut menettelyt, joita sovelletaan seuraavaan ehdotuspyyntömenettelyyn vuonna 2017.	Toteutettu
	<i>Eturistiriidat</i>	
2015	Komissio julkaisi heinäkuussa 2015 yhteisyrityksille ohjeet eturistiriitoja koskevista säännöistä. Ohjeiden yhteydessä julkaistiin eturistiriidattomuudesta annettavan ilmoituksen yleismalli, joka yhteisyrityksen olisi otettava käyttöön menettelyissään.	Kesken

YHTEISYRITYKSEN VASTAUS

Yhteisyritys on ottanut tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen huomioon.
